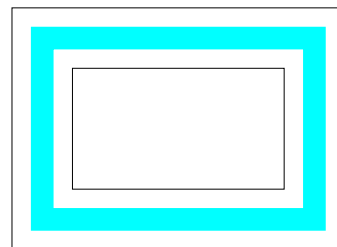

Dragi čitatelji,

veliki njemački matematičar Karl Friedrich Gauss umro je 23. veljače 1855., prije točno 150 godina. Velikom smo znanstveniku stoga u ovom broju našeg časopisa posvetili podulji prilog. U Göttingenu, gdje je Gauss proveo najveći dio svojega života radeći na tamošnjem Sveučilištu duže od 50 godina, osnovano je Gaussovo društvo (*Gauss-Gesellschaft*) i to je društvo 2005. proglasilo Gaussovom godinom. Pridružite se stoga i vi obilježavanju ove velike obljetnice te joj posvetite poseban nastavni sat, priredite na panoima u učionicama prigodnu izložbu ili barem izradite poster o životu i djelu “*princa matematike*” ili “*Arhimeda suvremenog doba*” kako ga matematičari često nazivaju. Vjerujemo da će vam u tome pomoći i naš Panoptikum.

Na katedri matematike u Goettingenu Gaussa je naslijedio Pierre Gustave Lejeune Dirichlet (1805.–1859.). Zahvaljujući još i činjenici da se rodio točno prije 200 godina (13. veljače), našao pored Gaussa i u ovom broju **MŠ**-a. Nama učiteljima Dirichletovo je ime poznato po tzv. *Dirichletovom načelu*, jednostavnom poučku, koji se primjenjuje u lijepim i raznovrsnim zadacima elementarne matematike kakvi se nerijetko pojavljuju na natjecanjima osnovno i srednješkolaca. O ovom njemačkom matematičaru francuskog podrijetla i o njegovom spomenutom načelu riječ je u članku dr. Zdravka Kurnika.

Dodajmo ovim dvjema još jednu obljetnicu koja se obilježava ove godine. Upravo se napunjava 100 godina od objavljivanja legendarnog Einsteinovog djela kojim je usmjeren put modernih fizikalnih teorija: *Teorije relativnosti*, *Kvantne teorije* i *Teorije Brownovih gibanja*. Obilježavanjem ove čarobne godišnjice fizičari diljem svijeta žele podsjetiti na značenje fizike za mnogobrojna znanstvena dostignuća tijekom ljudske povijesti ali i podići interes za učenje fizike koji u cijelom svijetu dramatično opada. Ironično bi rekli: *Za razliku od matematike, gdje je situacija ista.*

2005. godina u svijetu proglašena **godinom fizike**.

Suvremeni svijet muče vrlo ozbiljna globalna pitanja, među kojima su neka značenja samog njegova opstanka. Na njih mogu odgovoriti samo matematika i prirodne znanosti, a od ovih potonjih fizika u tome ima osobito mjesto. Je li svijet svjestan te očigledne činjenice? Ne čini se baš. Bavljenje fundamentalnim znanostima naporan je (nažalost često ne i unosan) i dugotrajan posao, on zahtjeva izrazite intelektualne sposobnosti, iziskuje potpunu predanost. Njegov ishod je neizvjestan, a rezultati se ponekad ne mogu vrednovati na pravi način, barem ne kratkoročno. No znanstvenom radu korijeni su u nižim stupnjevima obrazovanja, u osnovnoj i srednjoj školi, pa će se često iz ustiju velikih znanstvenika čuti kako je začetnikom

njihova uspjeha i životna opredjeljenja bio njihov učitelj.

Glad za materijalnim dobrima jako je obilježje suvremenog svijeta i njezinu zadovoljavanju podređuje se sve pa i obrazovanje u koji se postupno počela uvlačiti *Mc Donald's* ideologija. Svijest o tome da su istinsko znanje i duhovno bogatstvo najveće ljudsko blago potisnuta je u drugi plan.

Često se kaže: "*Škola treba pripremati za budućnost*". Što to znači? Tehnologija se mijenja takvim tempom da je škola ne može usporedno slijediti, a kamo li predvidjeti. Jer, poznato je kako je školstvo jedan od najtromijih društvenih sustava. Ali škola ipak mora pripremati za budućnost. Kako? Ona prije svega mora u svojih učenika razviti ljudske vrline. Ona svoje učenike mora naučiti logički i kritički misliti. Mora razvijati kreativnost. Jer sve je to neophodno za svaku (svijetlu) budućnost. Ako prestanemo misliti, ako netko bude mislio umjesto nas, pa bili to ljudi, bili roboti, onda je tu kraj. To je onaj tzv. "kraj svijeta".

U nas je država (da ne kažemo društvo) izrazito škrta i restriktivna kad je riječ o odgoju i obrazovanju. Taj je "društveni segment" krajnje zapušten, on se održava isključivo zahvaljujući entuzijazmu učitelja. No čini se kako država upravo i igra na tu, jedinu kartu. Jer, bez obzira na sve, uvijek se nađe dovoljno onih koji (po poznatom

prosvjetarskom načelu: *Ne možete vi mene tako malo platiti koliko puno ja mogu raditi*) ne obazirući se ni na što, zaneseno rade svoj plemeniti posao.

Među takve zanesenjake svakako spadaju i naši kolege Ante-Anđelko Marić i Šime Šuljić, ovogodišnji dobitnici vodeće (i sada, nakon ukidanja ministrova priznanja, jedine) državne nagrade prosvjetnim djelatnicima "Ivan Filipović" za 2003. godinu. Još im jednom čestitajmo. U ovom broju donosimo zapis o ovim našim vrijednim kolegama kako bi ih čitatelji MŠ-a поближе upoznali.

Od ostalih priloga u ovom broju MŠ-a želim usmjeriti vašu pozornost na prvi od nekoliko nastavaka koje ćemo objaviti u narednim brojevima časopisa, a u kojima će vas laureat Šime Šuljić uvesti u Geogebra, jedan novi računalni program vrlo pogodan za primjenu u nastavi matematike.

I na kraju, dragi čitatelji, želim vas pozdraviti prije puta. Znam da nije lijepo privatizirati ovaj prostor, ali ne mogu odoljeti. A vi ćete mi oprostiti. Dok budete u rukama držali ovaj broj MŠ-a ja ću biti u dalekom svijetu. Idem po još jednu malu *Mišicu*. Mislit ću na vas, kao uostalom i svih ovih godina.

Srdačno vaš

Pravin Dahić

* * *

Cmok! Cmok!

Volimo se ljudi!

Svojim čitateljima čestitamo Valentinovo i poklanjamo im "svijet na srcu". Riječ je o Bonneovoj kartografskoj projekciji kojom je svijet smješten na plohu u obliku srca.

Rigobert Bonne (1727. – 1795.) poznati je francuski kartograf.

